

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számítási kérdés:

Egy libatársaság uszka a tavon. Egy szomszédbeli liba így szól hozzájuk: «Jó napot száz ludak!» A többi liba így felelt: «Nem vagyunk mi száz, hanem ha még négyszer ennyien, meg fél ennyien lennénk, mint a hányan most vagyunk s ha te is hozzájuk csatlakoznál, akkor volnánk százán.» Hányan voltak?

Földrajzi kérdés:

Melyik kis helység az Árva megyében, mely egy nagy uradalom középpontja s a mely uradalom osztatlan birtoka a Thurzó-versegnek, az 1616-ban elhunyt gróf Thurzó György nádor leányági örökösének? A helység az árvai várhegy alján épült; maga a vár hazánk legjobb karban lévő régi várainak egyike.

Történelmi kérdés:

Melyik hún vezér az a Zömény nemzetségből, a ki a nemzeti mondák szerint Keve és Béla testvéreivel, az Erd nemzetségbeli Attilával, Révával és Budával és a Torda nemzetségbeli Kádárral együtt a Duna mentén tanyázó húnok vezérévé választott? A hét vezér a húnokat a Duna-Tisza közti vidékre vezetve, a rómaiakkal a Tárnok-völgyben és Cesumaurnál megütközött; az utóbbi csatában Béla, Réva és a kérdéses vezér 40,000 vitézüikkel elesetek.

Természettudományi kérdés:

Mi a neve az erdei tyúkok családjába tartozó azon madárnak, a melynek csüdje tollas, ujjai szélesek; szeme felett félhordalakkú csupasz hely van; szárnya rövid; erdőben, különösen hegyek között él; eledelei bogycok, rügyek, magvak és fiatal hajtások; sűrű bokrok között szeret tartózkodni.

Megfejtési határidő június 4.

A 20. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: 15 és 56, vagy 55 és 16. Földrajzi kérdés: Aussa. Történelmi kérdés: Königrätz. Természettudományi kérdés: Farkas (lupus), Képrejtvény: A halál nyugalom.

Helyesen fejtették meg: Kelemen Imre, Tronner Rezső, Reisz Lipót, Ladányi Dezső, Grossmann Oszkár, Benedek István, Vermes Pál, Plosvay István, Pálmay Gyula, Böhm Gyula, Kiszely Géza, Gáyer Gyula, Höfle György, Füzéressy Bálint, Duresinszky István, Lukhaub Gyula, Malátsik György, Blum Rezső, Beck István és Pál, Stern Béla, Weisz Hugó, Szegedi névtelen, Farkas Tivadár, Gránitz Géza, Jakab János, Buzáth Jenő, Bátori Oszkár, Gstettner Henrik, Finály Árpád, Hirschler Károly, Rutschek Ágoston, Gábrriel Ferencz, Lányi János, Gombos Jenő, Kirchner Gyula, Kárász Géza, Rosenberg Ignác, Weisz Ernő, Gerstlauer Albert, Hegedűs Tibor, Havas Gyula, Nikolényi István, Kutlik Félix, Hofmann testvérek, Goldberger Ödön, Rácz György, Pataky Lajos, Fischer Ernő, Gárdonyi Ernő, Hajós Jenő, Schlesinger Ferencz, Hübner János, Irojkó Imre, Henszler Aladár, Horváth Dezső, Krumm Ödön, Reiser Sándor, Wechsler József, Bárdos Brunó, Jurenák Géza, Knapp Gusztáv, Denk Gusztáv, Török Andor, Kozserán Gergely, Herrerbacher Dénes, Ladomérzsky Adolf, Mikó József, Tarsol Lajos, Tenner Pál, Blumen-schein Henrik, Szécskay Árpád és Dezső, Bayer Károly,

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA.

Schmied Károly, Tomanóczy József, Jakab Gyula, Kurecz Ede, Jakab János, Halmi Gyula, Morvay Imre, Péter Károly, Miróczky Árpád, Szilárd Andor, Popper Ábrahám, Trummer Árpád, Wollner Ernő, Bohrandt Lajos, Lichtenstern Béla, Teesz Lajos, Öry Lajos, Kurimay Mihály, Hodács Ágost, Rosenfeld Richárd, Halpen Jenő, Balog Imre, Farmasy Antal, Eisler József és Alfréd, Alliquander Ödön, Wagner Rezső, Bleszits Ferencz, Fiedler Kálmán, Grosz Gyula, Puskás Endre, Pély Károly, Buzás György, Grimm Aladár, Pickler Gerő, Szeremley Cs. Lőránd, Schwarcz Dávid, Osztróvsky József és Antal, Körtvélyessy Dezső és Zoltán, Kállai Béla, Princez Sándor, Klein Ernő, Wittmann György.

A kitűzött könyvjutalmat Kisfaludy Sándor: Regék a magyar előidőkől (két kötet vászonkötésben), Kozserán Gergely polgári iskolai tanuló nyerte el Nagy-Szent-Miklóson.

SZERKESZTŐI TELEFON.

W. Gy. Szeged. A négy polgári után mehet kereskedelmi akadémiába és közép-kereskedelmi iskolába. Négy polgárral a megfelelő szakvizsgák letévése után lehet a kezelési szakon és pénzügyi szolgálatban irnok, irodatiszt, irodavezető 300—1200 frt fizetéssel. — R. D. Nagyvárad. A budapesti műegyetemen reggel 7-től este 7-ig folyton vannak előadások. — 1788. sz. előfizető. A budapesti tornaversenyen 25 métert. — Somogyi.

1. Magántanulásra Toussaint-Langenscheidt leveleit ajánlhatjuk leginkább. A kértett ötnyelvű szótár bizony nem igen használható sikeresen. 2. Azon okoskodás, mikép «Tündér Ilona» a «Tyndarido Helenas»-ból származnék, annak az etimológizáló sportnak egy furcsa terméke, mely a mi Décs városunk nevét oman eredeti, hogy ott a mi őseink háromszor «deus»-t kiáltottak! 3. A kértett téma alkalmas a kidolgozásra. — M. J. «A vén vár» című költeményét szép nyelv és könnyed verselés tüntetik ki; de érdemül csakies ezeket jelölhetjük meg, mert gondolatai, képei és általában az egész leírás kaptaszerűek. Azt hisszük, zöng maga még jobb dolgokat is. — 1610. sz. előfizető. Kassa. Bizonyára csak a névazonosság tette. Az illető a múlt évben volt előfizető, így került a 2. számba. Hogy most is járattja-e a lapot, azt a kiadóhivatal tudná megmondani. — St. J. Rózsahegy. Az aradi, kolozsvári és budapesti Róser-féle kereskedelmi akadémiák internátusokkal vannak egybekapcsolva. Felső-Lövön a tanítási nyelv magyar-német. Higanytól megmarat aranygyűrűjét most már amúgy kell viselnie. Elégdjék meg azzal a tudattal, hogy csak a színe ezüst. — B. T. Eperjes. Kérdéseivel forduljon Lappert Antal hírlapirodájához. (Budapest, Váci-körút.) K. B. Rousseau «Emil»-jét Füredi Ignác, Hugo Victor «1793.» című regényét Huszár Imre fordította magyarra. Antikváriusnál rendelve, jutányosan megkaphatja mindkettőt. — R. K. Szeged. Köszönetét tolmácsoltuk Fortuna istenasszonynak, ki azt izeni önnök: legyen lapunknak buzgó híve, mit azzal bizonyíthat, hogy mentül több új hívet toboroz zászlónk alá. — H. J. Löse. Anyagbalmaz miatt maradt ki. — Hü előfizető. Forduljon Meichsner Vittorio tanuló-íjűhöz Fiumébe: ő bizonyára szívesen közli önnel fordítását egész terjedelmében.

MAGYAR IRÁSBELI FELADATOK.

Osszeállította

Dr. RUPP KORNÉL,
főgymn. tanár.

Mintegy ezer magyar feladatot tartalmaz vázlatokban s kidolgozva.

Ára a 400 oldalra terjedő szép kiállítású munkának 2 forint.

Megrendelhető a Tanulók Lapja szerkesztőségében.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymn. tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

ELÁZOTT REMÉNYEK.

(*) Előttem van egyik kis deáknak a levele. Nem tudom, a könyei, vagy az eső esőppjei hullottak-e rája, mert az írás elmosódott.

Lehet, hogy a könyei esőppentek rá, mert a tartalma szomorú. Hogyan is lehetne más, mikor arról panaszkodik, hogy minden szép reményüket, összes álmaikat elmosta az eső.

Engem czáfogat keserűségében, engem, a ki oly szépnak, kedvesnek, idealisnak írtam le legutóbbi cikkemben a pünkösödöt, s rajtam tölti ki a boszuját, a miért ez a szép, ez a dicsőített Flóra istenszöny oly csúful tönkretette az ő tornaversenyük programját, a miért összes dicsőségük elázott, mert nem volt szép idő, mert nem volt jó verseny-pálya, a hol kitéhetett volna magáért a versenyezni összegyűlt ifjúság.

Értem én ezt a nagy keserűséget, szívem édes magzata, s ha te tudnád, hogy pünkösöd reggelén, mikor fölébredtem s a csöndesen szitaló esőt látam, felsőhajtottam: «Oda a tornaverseny, oda a dicsőség, szegény, szegény diákjaim!» — bizonyára jó barátodnak tartanál.

Tudom én nagyon jól, hogy ti hónapok óta készültetek erre a napra, tudom, hogy mennyit kunyoráltatok otthon, míg kedves szülőitek beleegyeztek abba, hogy elmehessetek a nagy útra, a tornaversenyre, ahonnan — úgy ígértétek, hogy — arany vagy legalább is ezüst éremmel és sok dicsőséggel jöttök vissza; de ki tehet arról, hogy az égboltozaton a párak összegyülekeztek s mert nagyon súlyosak lettek, hát esőcsepp alakjában visszahullottak a földre?

Nemcsak a ti aggodalmaitok volt nagy, hanem a ti kedves szülőiteké is. Hogyan keseregtek, hogy ebben a csúnya őszi időben megfáztok a

vékony tornaruhában, betegséget hoztok haza s most, a vizsgák előtt majd ágyba kerültek!

Elmosta a zápor a ti örömeteket, elmosta egy szép nap felejthetetlennek vélt reményeit, mert sem nem parádézhattatok, sem nem szórakozhattatok, sem magatokért ki nem tehetted. Ott kellett dideregve megvonni magatokat szállásaitokon, unalomtól és boszúságtól körülveve.

Az a néhány kaczer napsugár, a mely veletek egy időre kötekedett, csak bántott benneteket. Mert ti nem ilyen pünkösödöt vártatok, ti nem azért indultatok olyan nagy útra, hogy ott, abban az idegen városban szobában maradjatok, hanem azért, hogy ti becsületet szereztek a ti intézeteteknek, magatoknak, meg kedves hozzátok tartozóitoknak. S mindennek útját állotta a rossz idő, az én általam rajongóan dicsőített híres piros pünkösöd!

Nyugodjatok bele, édes véreim, nem segíthetett ezen senki ember fia. Így tetszett ezt rendelni a böles Mindenhatónak. Nekünk illik aqua mente tolerare, a mit a Gondviselés reánk mér. Ilyen érzés dúlt a hatalmas Augustus római császárban is, — mint most tibennetek — mikor a megrendelt vadászati kirándulást, a mely szépnak, kellemesnek, dicsőnek ígérkezett, elmosta egy épen olyan csendes eső, mint most a tiéteket. Dühös volt a világ ura, minden izma reszketett a haragtól, mert kedves multságát egy «szemtelen eső» el merte rontani, de megnyugodott a híres «Sic vos non vobis» költőjének e sorain:

Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane:
Divisum imperium cum Jove Cæsar habet.

Lesz még szép idő, lesz még tornaverseny is jövőre! Most még egy verseny van hátra, az examen. Kívánom, hogy az én türelmetlen tudósítómra s valamennyitekre a júniusi szép nap derűje ragyogjon s ez a verseny fényesen sikerüljön.

A «CYNTHIA» HAJÓTÖRÖTTJE.

Irták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes.

23

TIZENHETEDIK FEJEZET.

Valahára!

A kunyhó ajtaja nyitva volt. Bementek, s első pillantásra megítélhették, hogy ebben valaki lakott, még pedig nem is régen, talán még tegnap is itt volt. A tűzhely hamuja, a szögletbe leterített alom, mely még mutatta, hogy valaki hevert rajta, rajta volt csaknem a testnek a formája is.

A pokróczon a «Véga» bélyegjelzését pillantotta meg Erik.

Minden tárgy, melyet az asztalon találtak, elárulta, hogy valamely svéd-hajóról idekerülő ember hagyhatta itt.

Nyilvánvaló, hogy O'Donoghon Patricknak ez volt a tanyája, azt sem lehet kétségbe vonni, hogy legfeljebb egy-két napja mehetett el innen.

Vajjon elhagyta a szigetet? Avagy valahol a szigeten kószál? Semmi jeltől sem következethették sem az egyiket, sem a másikat. Meg kell erről győződniök. Be kell járniok a szigetet.

A kunyhó körül egész rakás mamuth és elefántcsontvázat találtak felhalmozva, meglehetősen rendetlenül. Úgy látszott, hogy O'Donoghon Patrick nem valami különös buzgósággal üzte új mesteriségét. A mint a «Véga» orvosa, meg a «Red-Anchor» koresmárosa jellemezte az irlandit: valami nagyon szorgalmas ember nem volt, sőt tunya és iszákos... Nyilván erre a munkás remeteségre is hamar ráunt, s leste-várta az alkalmat, hogy Ljakow szigetéről elmenekülhessen.

Keresztül-kasul járták tehát a szigetet. A közepen egy kis tavauskát találtak, melynek a partján hamurakás volt, itt is járt valaki... Távollabb egy üres fémdoboz, karmínvörös színű... Ezekben a dobozokban árulják a hús konzerveket, melyek a hajósok előtt általánosan ismertek.

Erik felvette a földről, s összerendezte, midőn az üres doboz felső fedelén ezt a felírást látta:

«Domingo Márton, Valparaiso.»

— Tudor Brown járt itt! — kiáltá fel rögtön. — Azt mondták nekünk a «Véga»-n, hogy yachtja Valparaisóban várakozott reá, oda táviratozott, hogy menjenek Vancouverbe, s várják meg őt!... Ez a doboz nem kerülhetett a «Véga»-ról ide!... Egészen új, legfeljebb két-három nappal ezelőtt nyitották ki...

A doktor és Bredejord túlságosan merésznek tartották ezt a feltevést. Erik azonban gondosan vizsgálta kívül-belül, hátha még valamit talál rajta, a mi nyomra vezet... Hát a doboz aljára czeruzával ezt a nevet írta valaki: *Albatros*.

— Tudor Brown járt itt! — ismétlé Erik. S ha itt járt, vajjon nem azért jött-e ide, hogy erővel vagy szépszerével elvigye O'Donoghon Patrickot? A fejemet tenném rá, hogy Tudor Brown tüntette el a szigetről az irlandit.

Akár abba is hagyhatták volna a tovább keresést, úgy sem találták ott O'Donoghon Patrickot. De nem, bejárták minden zegét-zugát... Roppant mennyiségű mamuth, elefántcsontvázat találtak, valóságos halmok képződtek ez ősrégi maradványokból a szigeten.

Ámde O'Donoghon Patricknak csak hült helyét lelték. Visszatértek az *Alaskára*, s a hajó nyomban elindult.

Erik nem titkolta, hogy ez a csapás nagyon érzékenyen sujtotta. Napnál világosabb, hogy Tudor Brown itt is megelőzte őt, s elvitte O'Donoghon Patrickot. Most már kérdés: vajjon reájuk talál-e valaha?... Az olyan vakmerő fieszkótól, mint a minőnek ez a Tudor Brown látszik, minden kitelik. Ha ilyen vakmerő fortélylyal igyekezett az *Alaska* előhaladását meggátolni s útjába tudott vágni még akkor is, mikor nagy titokban kitértek előle most, hogy O'Donoghon Patrick a körmei között van ugyan mi jót remélhetnek?... A világ nagy, s a tenger mérhetetlen síkján el lehet bárhova jutni... Ki tudja, a világ melyik részébe vitte el O'Donoghon Patrickot, hogy a titok mindörökké titok maradjon?... Ezek a gondolatok gyötörték az *Alaska* ifjú kapitányát, a mint a hajó hidján fel s alá járva kiadta a rendeletet, hogy nyugat felé vegye a hajó az útját. Kínos gondolatok voltak, azonkívül vádolta a lelkiismeret is, hogy derék barátait e kétséges, fáradságos út megpróbáltatásainak könnyelműen kiteszi. Kárba veszett minden fáradozásuk, mert először is nem az *Alaska*, hanem az *Albatros* találta meg a «Véga»-t; Ljakow szigetén is Tudor Brown járt előbb... Minő lelkiismerettel térnek vissza Stockholmba, ha ugyan visszatérhetnek... Keserves egy dolog volt mindez Erikre nézve. Most már nem tehetnek egyebet, minthogy a Tselnskin-fok felé törekednek, s onnan keletről nyugatra veszik az utat... Mindénáron ezt az utat kellett választaniok, hogy Svédországba hazatérjenek.

Az idő aránylag elég kedvező volt, a szibériai partok eltűntek a távol ködében. Augusztus 14-dikén sűrű köd ereszkedett le, a földrajzi helyzet megállapítani nem lehetett. Csak úgy hozzávetőleg sejtették, hogy az ázsiai nagy előfokhoz közeledik a hajó. Erik éber figyelemmel vigyázta szüntelen a tengert, hogy valamiképpen irányt ne téveszsenek. Este felé kiadta a rendeletet, hogy a hajót állítsák meg.

Másnap reggel megmérték a tengert, nem volt mély, e szerint szárazföldre közelednek. Nem sokára jelezték is a szárazföldet. Az *Alaska* egy öbölben horgonyt vetett.

Elhatározták, hogy itt vesztegelnek addig, míg a sűrű köd el nem oszlik. Másnap és harmadnap: 15. és 16-dikán még mindig tartott a köd. Erik Bredejorddal és Maláriussal partra szállott, hogy a hegyfokot megnézzék. A mint az öböl nyugati partjához érkeztek, valami emléklél-félet pillantottak meg egy halom tetején. Oda siettek, hogy közelebről lássák.

Köböl rakott «cairn» volt, tetején egy faoszlop, az oszlopon ez a két felírás:

Az egyik:

1878 augusztus 19-dikén e foknál kötött ki a «Véga», mely az Atlanti-óceánról jött, s útban van a Behring-szoros felé.

A másik:

1879 augusztus 12-dikén e foknál kötött ki az *Albatros*, mely a Behring-szorosból jött, s útban van az Atlanti-óceán felé.

Ebben is megelőzte az *Alaskát* Tudor Brown! Augusztus 16-ika volt... Tehát négy nappal ezelőtt járt itt!

Eriknek szívébe markolt a keserűség... Vádolta önmagát: Hiába való minden, de minden fáradságod!

Nordenskjöldé a dicsőség, az *Albatros* mintegy ellenőrzője a «Véga» merész útjának... Te pedig senki és semmi vagy, nem jártál sehol, nem láttál semmit! Tovább akart menni... szó nélkül. Ámde Schwaryencrona elővette a zsebkését, s a faoszlop felső részébe a következő sorokat véste:

1879 augusztus 16-dikán e foknál kötött ki az *Alaska*, mely Stockholmból indult el az Atlanti-óceánon, a Baffin-tengeren, az amerikai sark-tenger szorosán,

a szibériai tengeren jött, s útban van, hogy a jég-tengeren keresztül jusson vissza hazájába.

Erik lelkében újra feléledt a hit, a bátorság és remény, midőn e hatalmas szavakat olvasá... Am nagy a Nordenskjöld dicsősége, hadd osztozzék ebben Tudor Brown, de volt-e eddig hajós, ki arra vállalkozott volna, hogy a jég-tengeren átörve a 360° szögű körív mentében tegye meg az utat?!

Elvégre is tíz napig tartó hajózásról van szó...

A köd még nem oszlott széjjel, de az *Alaska*

utazói nem törődtek vele, valami belső hév szállotta meg mindnyájukat.

Erik kiadta a parancsot, hogy induljanak.

Nyugat felé vették az utat, egész nap és egész éjjel szakadatlanul haladtak. 18-dikán reggel derülni kezdett a szemhatára, a köd szétfoszladott.

Dél felé vitorlát pillantottak meg a távolban.

Erik rögtön felmászott az árboczkosárba, távcsövén át nézte sokáig a távolból közeledő vitorlás hajót. Kisebb fajta gözzel és vitorlával járó hajónak látszott.

Mikor a hajó hidjára leszállott, az ifjú kapitány arca nagyon sápadt volt.

— Azt hiszem, hogy az *Albatros* — mondá a doktornak.

A hajó eleinte más irányba haladt, de egyszerre csak irányt változtatott, s teljes gőzerővel ugyanabba az irányba térült, mint az *Alaska*.

— Most már biztos, hogy az *Albatros*! — mondá halkan Erik.

Fél óra mulva már közel járt egymáshoz a két hajó. Tisztán olvasható volt a név is: *Albatros*.

Erik felvonatta a svéd zászlót. Az *Albatros* ugyanabban a pillanatban az amerikai Egyesült Államok zászlóját huzatta fel.

Néhány percz mulva már néhány száz méter távolságra volt egymástól a két hajó.

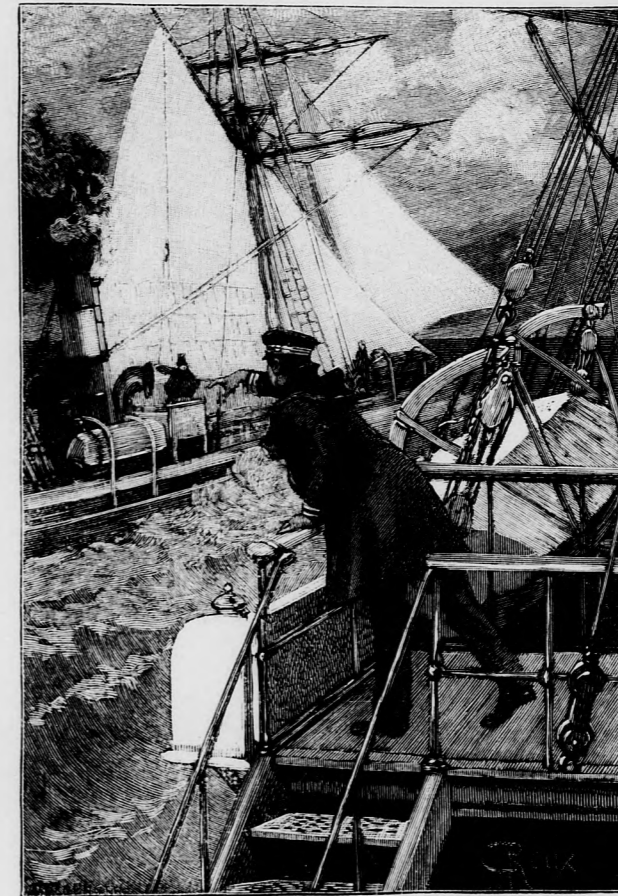
Ekkor Erik átkiáltott angolul az *Albatros* fedelzetére:

— Megállj! — Beszélni szeretnék a kapitánnyal!

Valaki megjelent az *Albatros* kormány-hidján. Tudor Brown volt az a valaki.

— Az *Albatros* kapitánya és tulajdonosa én vagyok. Mit akar ön?

— Szeretném tudni, hogy az ön hajóján van-e O'Donoghon Patrik?

«ALBATROS TULAJDONOSA, ÉN ÖNT VÁDOLOM...»

— O'Donoghon Patrick itt van a hajómon, ha tetszik, beszélhet vele — felelé Tudor Brown.

Egy intésére valaki megjelent a hidon.

— Itt van ni O'Donoghon Patrick — kiáltá az *Albatros* tulajdonosa. — Mit akar tőle kérdezni?

Erik évek óta sovárova várta ezt a pillanatot, hogy szemtől szembe lehessen ezzel az emberrel. S mégis midőn látta gonosz arczát, rőf haját, betompult orrát, gyanus tekintetű szemeit, torkán akadta a szó . . . Végre megemberelte magát s így kezdé:

— Szeretnék önnel hosszasan és bizalmasan beszélni. Évek óta keresem mindenütt. Ezt a tengert is azért járom, hogy önnel találkozzam. Legyen szíves, jöjjön át a hajómra!

— Nem tudom, ki legyen az úr, jó helyt vagyok ott, a hol vagyok — felelé az durván.

— De én önt jól ismerem. Megtudtam New-Yorkban Bowles úrtól, hogy ön a *Cynthia* fedélzetén volt, mikor az hajótörést szenvedett, hogy ön beszélt a bójához kötött bölesőről, melyben egy kis gyermek volt. Az a gyermek én voltam. Ime, erről a tárgyról szeretnék önnel beszélni.

— Keressen más embert, a ki majd beszél erről, nekem nem akarózik arról beszélni.

— Attól fél, hogy nem válik becsületére, a mit esetleg elmondana?

— Higyje az úr azt, a mi tetszik; mit bánom én!

— Okosabban cselekednék, ha jószántából elmondaná nekem, hogy sem akarva nem akarva, a törvénytörés előtt kelljen majd bevallania.

— Szeretném látni, ki állít engem a törvénytörés elé! . . . Kettőn áll a vásár — vágott vissza O'Donoghon Patrick.

Ekkor közbe szólott Tudor Brown.

— Ön láthatja, uram, hogy nem tehetek róla, ha kívánsága nem teljesül — mondá Eriknek. — Legokosabb lesz, ha ki-ki folytatja békességesen a maga útját.

— Miért ki-ki a maga útját? . . . Nem természetesebb, ha együtt megyünk, míg valamely művelt országba érkezünk, hogy a törvény előtt intézzük el vitás ügyünket? — vizonzá az *Alaska* ifjú kapitánya.

— Nekem magával nincs semmi vitás ügyem, ahhoz pedig, hogy együtt hajózzunk, se kedvem, se szükségem nincsen — felelé Tudor Brown, s le akart szállani a hidról.

Erik intett a kezével, hogy maradjon még ott.

— *Albatros* tulajdonosa — kiáltá harsány hangon — én, mint a tengerészeti rendőrség egyik tagja, felszólítom önt, hogy haladéktalanul igazolja magát . . . Bocsássa rendelkezésemre okmányait!

Tudor Brown szóra se méltatta ezt a felszólítást . . . egyszerűen lement a hid lépcsőjén. A másik ember utána.

Erik várt két percig, aztán folytatá:

— *Albatros* tulajdonosa, én önt azzal vádolom, hogy hajómat a Sein-szigetnél gonosz tervvel zátonyra juttatta, s követelem, hogy e gazzettéről

törvényes fórum előtt számot adjon . . . Ha pedig erre nem hajlandó, majd elégtételt szerzek magam — erővel.

— Próbálja meg, ha van hozzá bátorsága! — kiáltá vissza Tudor Brown, s jelt adott, hogy a hajó tovább menjen.

Az *Albatros* gőzsípja megszólalt, s teljes gőzerővel indult az északi sark felé.

Az *Alaska* üldözőbe vette.

(Folytatása következik.)

GARAY JÁNOS SZOBRÁNÁL.

(A szegzárdi óda-pályázaton dícséretet nyert költemény.)

Kanyargó Sárvíz habja ma vidámabb,
Örömtől ifjúl az ős Bartina,*
Betelt a vágya: itt a várva-várt nap:
Itthon van s itt marad Garaya!
«A dalnok ő, ki keblét meghasítá,
S nektek dalát szívestül kiszakítá!»

Királyi örökét,** jogát becsülvén
Szegzárd nagy igazságot oszt ma itt:
Mit a nemes maga szerzett szerelmén,
Koszorúban hozzuk babérait.
A honfiszívnek honfiszív kötötte,
Szerelme hirdetőjének örökre!

Mert nem tudott a lelke, csak szeretni!
Szeretni hitvest s vére magzatát;
S minél nem volt drágább szívének semmi:
Szerette ezt az árva, szép hazát!
Nap csókja szép vonásait fűröszsze,
Szaván magasztosúlni jertek össze!

Alig susogta el Sárvíz esodáit,
Ifját betölté titkos sejtalem . . .
S vitte, ragadta vágya messze tájig . . .
Tettekre vágyva s dallva szüntelen!
De «énekértő» lányka jött mosolygva
S a győzni vágyó ifjú lett a foglya . . .

S «szabad halálra» Kontot míg kísérte,
Új hang varázsa hatja át dalát:
Mikor megáldatott e földi élte
S áldása lett mosolygó, kis család . . .
Apa-öröm ragyogta tüzhelyét be
S ez egyszer boldogságát énekelte!

De hajh! a költő sorsa érte őt is,
Lelkén hamar fogant a fájdalom!
S a minél férfi-lelket égetőbb nines,
«Beteghalványan» jött a «drága hon».
S nem félt, habár önlelket törje össze,
A mély sebet álmatlan' is kötözte!

* Legjobb bortermő hegy Szegzárdon.

** A szegzárdi hét személyes táblán III. Béla királyunk gyakran személyesen szolgáltatót igazságot.

Szerző

S ki első balzsamot hozzon honának,
Nagy lelke orvosára rátalál:
Tehozzad esdekelt, egész világnak
Legdicsőbb nője: magyar honleány!
Tehozzad esdett: vondd fiad' szívedre
S tanítsd meg őt, hogy a hazát szeresse!

S a honleányszív megdobbant szavára
S mikor «Ütött az óra», vész kitört:
Egy szív ragadta a magyart csatára
S zúgta: «kié, ha nem miénk e föld?!»
Zászlónak adta mátká szép ruháját,
Fehér kezével varrta rá: «Szabadság!»

Nemes lélek! óh, csakhogy itt vagy újra!
Óh! kezd el ismét kéré szózatod',
Közöttünk annyi már feledni tudta,
Szelid szavad mire is oktatott!
Beteg e hon megint! nagy bűnnek rabja,
A test, hiúság lelkünk' fogva tartja!

Tanítsd tovább szívünk a büszke multra,
Hogy az «Árpádok» népe hősi nép!
Hogy a «Harmincz nemes» fejét odaadta,
De honfiszívet kőzön nem cserélt!
Hirdesd: e nép hazát, erényt imádjon
S meg nem törí őt semmi a világon!

Láng József.

A PACZAL.

Sámson professzor, — Isten nyugasztalja! —
hires ember volt.

Hires nemesak Veszprém városában, de a körül-
fekvő három-négy vármegyében is. Boldog volt az
a szülő, a ki gyermekét hozzá adhatta nevelésbe.
«Convictusa» volt a jó öregnek s növendékeit
«sámsonisták»-nak hívták, a mely cím nem kis
megkülönböztetésnek tartatott s méltó irigység
tárgya volt.

Igaz, hogy nem lettünk valami nagy emberekké,
legtöbben még csak valami hírességre sem vittük;
de ez valóban nem rajta mult. Ő nem kicsinyített
minket sem a világ, sem önmagunk előtt. Szónoki
fogásai közt, melyeket irányunkban feddéskor
használt, nem a legutolsó vala az efféle: «rólad,
fiam, ezt nem tettem volna fel», «tőled ennél többet
várok» stb.

Nem büntetni, hanem megtéríteni volt nála a
cél, s csakis a hazugokat szerette megszegyeni-
teni. A kit hazugságon ért, annak piros szalagon
egy piros posztóból kimetszett nyelvet akasztott
nyakába s így állította a sarokba. Ismétlés eseté-
ben e büntetés egy piros esokorral ékeskedő «vir-
gás»-sal súlyosbított, melyet a vezeklőnek

kezében kelle tartania. Ez utóbbi tanszernek
egyéb czélokra vagy más módon használatára
az egész hat év alatt nem tudok esetet. Önérze-
temnek, vagy ha úgy tetszik, hiúságomnak, tarto-
zom azzal a kijelentéssel is, hogy magam a fenyték
ama tisztességes nemében sem részesültem
soha. Annál elfogulatlanabbul foghatok tán kicsi
elbeszélésemhez, melynek czíme, a mint láttuk, a
konyhából van véve.

Tehát a jó Sámsonnak nevelési maximái közé
tartozott: «nem válogatni az ételekben». Igaza
volt-e? ezt méltó megvitatni. Van egy párt, mely
mindenben sokat ad az illemre s a külcsinra. Ezt
mellőzni vagy készakarva megsérteni nemcsak
rossz izlésnek tartja, de egyúttal erkölcsi rossznak
is. A ki a ruhájára nem ügyel, majd jó hírére sem
lesz elég kényes, a ki haját borzasan hagyja, majd
gondolatait sem fogja rendbe hozni, a kinek sáros
a csizmája, majd megkedvelni a rátapadó erkölcsi
sarat és végre a ki mindent megeszik, annak
gyomra majd becsület dolgában is struczgyomorrrá
válík. Legyünk e párt iránt igazságosak, ismerjük
el nemes czélzataikat, becsüljük meg becsvágyu-
kat. Ne nézzenek viszont engem mindjárt hordó-
ban ülő Diogenesnek, ha nem tartok is velők.

Én részemről azt a felfogást pártolom: ne szé-
gyeld a munkát, becsüld meg, ha megszolgáltad
a díját, pirulj az ingyenért, tudj szegény lenni, ha
kell, s érd be azzal, a mi annyi mást kielégít,
náladnál tán derekabbat is s e dologban mellettem
vannak minden kornak klasszikus írói, a kik nem
a dúskodást, hanem a szegénységet, nem a finnyás-
ságot, hanem a kevéssel megelégedést, s nem a
puhaságot, hanem az edzett testet és lelket dícsé-
rik, halhatatlanítják.

S hogy ezekkel tartok, azt szerény vagyoni állá-
som mellett, főleg az öreg Sámsonnak köszönhe-
tem. Ő megetette velünk — Isten áldja meg érte!
— a paczalt is. Azaz, hogy nem!

Elmondom mindjárt, nehogy a bevezetés na-
gyobb legyen a derekánál. Így történt.

Meg volt tiltva, a mint mondam, válogatni az
ételek közt. A ki egy tálból nem vett, ez annak
jeléül szolgált, hogy ő már «jól lakott», miből
természetesen következett, hogy egyébbel amaz
ebéd vagy vacsora folytán többé nem is kínálták
meg; ha éhen maradt, úgy kellett neki. De mint-
hogy nines szabály kivétel nélkül, egyeseknek, a
szülők kértére vagy az orvos rendeletére, vagy
néha becsületszóra is, meg volt engedve bizonyos
ételből, a mely természetökkel ellenkezett, nem
enni s ily esetben az illető, a többiek irigy-

kedése nélkül, némi kárpótlásra tarthatott számat. Van, a ki elájul, ha sült malacot hoznak be s egy ismerősöm komolyan megbetegedett, mert libahús gyanánt megették vele a pulykapecsenyét, melyet ő ki nem állhatott, melyet pedig mi többiek mind különösen szerettünk. Egyszer az egyiknek, máskor a másiknak tehát, a mint sorra került, egy-egy tányérkában valami extra-falatot küldött föl a «madame». (Ez volt neve a gondos háziasszonynak.)

Egyik társunknak tehát, ki valóban egy kissé gyengébb testalkotású is volt, megadatott ama kiváltság, hogy «paczalt» nem kellett ennie, s a helyett kapott egy vagy két főtt tojást, vagy akár egy pár pogácsát stb. De gyarló az emberi természet. Ezt a kiváltságot — jogtalanul bár, mert nekünk is voltak másféle kiváltságaink, — mi többiek bizony megirigyeltük. Ritkán került ugyan a sor ama tisztességes és orvosok szerint is nagyon tápláló eledelre, de mi, nem tudom miért, valami különös ellenszenvet tápláltunk ez egészséges gyomortöltelék iránt. Még a nevét is a «paczal»-nak valami gúnyos hangsúlyozással szoktuk kiejteni s annyi bizonyos, hogy nevem napjára nem ezt kértem volna ki magannak az olyankor engedélyezettnek szokott csokoládé helyett.

Meleg nyári este volt. Játékaink után vidáman álltuk körül a hosszú, terített asztalt s elrebege a «Benedicite»-t, elfoglaltuk szokott helyeinket s «praefectusunk» elnöklése alatt, a ki mindig egy papnövendék volt, elszüresikéltük a jóízű levest, midőn az inas újra megjelen s hoz föl egy nagy tál — paczalt. Mint közelgő vihar előtt, vagy nagy események előestéjén, valami rejtelmes, ünnepi csönd zárta le ajkainkat. A «praefectus ur» megtette kötelességét, kivette, el is költötte a maga szerény részét. Mellette ült fentemlített «kiváltságos» pajtásunk, ez csak proforma vagy tévedésből lett megkínálva s «paczalt nem eszem» volt jogos válasza. Úgyde ez a szó, mit a véletlen adott, jelszava lön egy hallgatag összeesküvésnek, egy kitörendő forradalomnak! Sorban ismételte azt mindegyikünk: próbakép az első, daczból a második, utánzásból a harmadik, álszégyenből a többiek. A merény végre lön hajtva, az inas körüljárt s visszavitte majdnem illetlenül az egész nagy adag ételt oda, a hol kitálalták.

A jó madame bizony elhallgatott volna vele, sőt a mint ismerem, hamarjában tán más valami ennivalót is készítettett volna nekünk, de szerencsétlenségre, épen e pillanatban kelle esti

sétájából az öreg «tiszteendő» úrnak hazaérkeznie s a lépcső alján a vert hadként visszahuzódott inassal találkoznia. Csakhamar mindent megtudott.

A büntetés szörnyü vala.

Első volt már a kebleinkben dülő vétkes öntudat, mely a netaláni éhség mardosásait tiszszerezen felülmultha. Egy sem volt köztünk, a ki vissza ne kívánta volna azt a tálát, hogy kivehesse belőle elvileg legalább, ha csak egy pár kanál jelképében is a maga részét. De már késő volt. Szerettük az öreget s féltünk haragjától. Az inas pedig meghozta nem minden belső elégtétel nélkül a rémitő hírt, hogy bezzeg szörnyen haragszik a tiszteendő úr s valami nagy bűnhődés vár ránk. Jobb lett volna nekünk nem születni!

Jön ismét az inas: szorult lélekzettel vártuk. Hozza a parancsot, hogy most mindjárt valamennyien menjük le a tiszteendő úr «alsó» szobájába.

Ez volt az a vendégszoba, a melybe nekünk máskor tiltva volt, egyéb, ha szülőink vagy rokaink látogatába jöttek. Itt szokott a mi jó gazdánk olyankor, a mikor nem velünk evett, egy-két jó barátjával elpoharazni s titkon nem egyszer kihallgattuk a: «Tót iszik most Szakolczában, nem úgy volt az hajdanában» kezdetű régi bordalt, melyet csak oly jól megtartottunk emléküinkben, mint akár a «Quæ maribus»-t. Most azonban nem ily vidám jelenetnek kelle e helyen végbennemnie.

Szomorúan sompolyogtunk le a grádiuson, egyik a másikat vitézül tolvá előre, mint ily alkalomkor szokás s mindegyik telhető szerénységgel keresve a hátulsó helyeket. Nem sokat használt, mert valamint a vétkes Ádámot és Évát elő tudta szólni a paradicsom bokraiból a teremő, úgy minket is félkörbe állított s egyenkint látkörébe vont a mi földi urunk, kitől e perczben jobban rettegtünk, mint bibliai névrokonától a philisteusok.

Mit fogunk most hallani? . . . Nem volt semmi beszéd, semmi pirogatás, egy tett volt, a mit elkövetett. Mikor már föl voltunk állítva, leült terített asztalához, csemetett az inasnak s parancsolta neki, hogy hozzon be egy tányérral abból a paczalból. Ez megtörténvén, azt a kérdést intézte hozzánk, hogy minő étel az, a mit az inas behozott s elébe az asztalra letett. Először nem feleltünk, csak lesütött fejjel álltuk körül. Nyersebb hangon ismételte kérdését, mire mi kórusban suttoztuk ama szerencsétlen főnevet, mely által vétkeztünk s

CYKLON KELETKEZÉSE AZ ÉSZK-AMERIKAI SZIKLÁS HEGYSÉG LA VETTA SZOROSÁBAN.

bühhödtünk is azonnal. No, tehát látjátok, mondá, hogy ez paczal! S mohó étvágygal hozzá fogott annak elpusztításához, a mi néhány percz alatt sikerült. Idáig jól ment. De most újra csemetett s még egy adagot, az előbbinél nagyobb hozatott be magának s ismétlődött az előbbi «hangos» kérdés, «halk» felelet. Levertségünk daczára észre kelle vennünk, hogy míg az első adag, úgy, a mint volt, lecsuszott, ez a második már csak erős sózás és ismételt paprikázás által tetetett élvezhetővé. Maga is nekiveredett, szeméből a harag szikrázott, homloka, orra, egész tisztas arczulatja olyan volt, mint az a paprika.

Jaj Istenem! ha a természetes józan észnek lett volna szabad megszólalnia, vagy a gyermek jószívnek a fegyelem békóit széttörnie, be mondtuk volna most neki, hogy példának, vagy akár büntetésnek is, elég volt már az első adag; mi belátjuk hibánkat, ő pedig bocsásson meg nekünk s ne rontsa el magának jó kedvét és jó gyomrát. De mi ott álltunk szótlanul s mi tagadás, siralmas helyzetünkben csak magunkra gondolva, nem pedig jó öregünkre, a ki szemünk láttára feláldozza magát érettünk és az igazságért. Mi rövidlátók, nem ismertük föl benne a nagy embert, a meggyőződés martirját!

A mit most velünk tett, az valóban a «szemléltető oktatás» egy igen beható neme volt; pedig ezt akkor még nem is emlegették annyit. — De szegény jámbornak madjnem életébe került az a leczke.

Miután a második adagot is egy szálalg elköltötte, elbocsátott vagyis kergetett bennünket. Szokás volt neki kezét eszokolni, de a ki büntetés alatt állt, az e kegytől megfosztaték s most mindnyájan, — mi paczalnemvők! — kegyvesztettek valánk. «Takarodjatok!» volt válasza, midőn hozzá közeledni akartunk.

Búsan kullogtunk haza hálósobáinkba s csakhamar elaludtunk.

Másnap ama szomorú hirre ébredtünk, hogy a tisztelendő úr beteg, nem kelt fel. Kicsibe múlt, hogy soha se kelljen fel többé. A házi orvos, — egy szókimondó beszéletes igen eredeti öreg úr, — jobban kiszidta őt (a kulcslyukon át jól kihallgattuk) azért a «paczalért», mint ő minket valaha. Nagy láz, gondolom idegláz lett belőle és soká nem láttuk őt.

Isten megtartá ezúttal, de a konviktusban nem emlékezem, hogy azóta paczallal kínáltak volna. Pedig jó, egészséges eledel.

Zichy Antal.

A MAGYAR DIÁKNYELV.

Irta Dobos Károly. 5

- cinkés:** kereskedelmi iskolai tanuló. (*Késmárk.*)
cipófaló: preparandista, tanítóképezdész (v. ö. prepa, krepár, éhezdesz, krépi stb.). (*Losonc.*)
cipórágó: u. a. (*Esztery.*)
cótus: (coetus) egy szobába tartozók, maga a szoba is. (*Debr.*)
cugolni: (vagy czuholni) órát mulasztani. (*Vác és több helyen.*)
cuholni: a tanárról, ha valami miatt nem tart előadást. (*U. o.*)
cuki: ezukrászda. (*Debr., Bpest., Selm. és több helyen.*)
cupim: kedvesem. V. ö. czuppan igével. (*Bpest.*)
cübem: kedves szívem, szívem. (*Torda.*)
Csajbókos: (v. habókos) félbolond. (*Debr.*) Tájszó is. V. ö. Sz. M. Tsz.
csaklizni: (v. ö. paklizni s német sacken schachteln) csereberélni a dolgozatot lelopni. (*Bpest, Debr.*)
csapda: zálogház. (*Riszt.*)
csapni a szelet: udvarolni. (*Ált.*)
csavar: füllent, hazudik.
csáki diák: görög pótló. (*Rózsnyó.*)
cseszi: (vagy cseszkó) szekunda, eredetileg a csizma diák gúnyneve. (V. ö. M. Tszár 1838.)
cseszku: u. a. román hatás. (*Temv.*)
cseszta: vagy csuszta, vagy cseszte (*Ált.*) (rövidítve is cseszt) érintette, surolta, pl. a labda. Néhol csizelte, megcsizta; v. ö. e veszprémi s ált. balatonmelléki tájszóval cseszni. (*M. Tszár 1838.*), továbbá csesz igével. Czuczor Fogarasi Magyar nyelv. szótára I. k. cseszik. (*Sz. Fehérvár.*)
csíhbész: fiatal naplopó, á. é. ügyes, élelmes. (*Baja.*)
csicsa: disznó a kártyában rőfögős. (*Selm.*)
csikó: elégtelen (cseszkből), fekete csikó is. (*Keszth.*)
csikó: klasszikus szöveg fordítása. (*Losonc.*)
csillagos elégséges: olyan elégséges, melyet kegyelemből kapott a diák, s éppen azért a megjegyzések rovatában *) alatt nagyobb szorgalomra intik. (*Szolnok.*)
csimbók: alsóbb osztályú gimnáziumi tanuló, á. é. kis termetű tanuló. (*Debr.*)
csípni: kicsípni, olyankor felszólítani a diákot, mikor készületlen. (*Ált.*)
csípni: elzsebelni, lopni. (*Torda.*)
csípte fogta: arra a diákra szokták mondani, a ki az elekezión nem jó helyet kapott. V. ö. kapta. (*Debr.*)
csiriz: tejbekása. (*Debr.*)
csirkász, csirkás: naplopó, ingyenélő. *Bpest, Dunán túl.* (V. ö. ném. Hendlfänger, Vagabund.)
csiskó: mesterlegény, a cseszkéből, mely eredetileg csizmadialegényt jelentett. V. ö. M. Tájszt. 1838. (*Késmárk.*)
Csittvári krónika:
 A csittvári krónika emléke csak a közmondásban maradt meg: «Ez is a csiesvai könyvből való». Ezt arra mondták, a ki nagyot hazudott. A csiesvai könyv valószínűleg azonos

lesz a csittvári krónikával. A közmondás bizonyosan valami tény emlékét őrzi, ha nem is egészen úgy áll a dolog, mint Jókai M. leírja a «Diákok regénye»-ben, mely szerint még azok a nevezetesebb események vannak beleírva, a mikről «hallgatni» kell («csitti»). Szerinte 1665-től kezdtek volna írni Sárospatakon. V. ö. Ballagi A. Csiesva vára (Pallas lex. IV. köt. 701. l.) s Jókai Mór: Diákok regénye, 10. lap.

- csizió:** szövegfordítás. (*Sz. Fehérvár.*)
csizma: diákravaszág. (*U. o.*)
csizma: rossz rajzra mondják, a mely ✓ jellel van ellátva. (*Győr.*)
csizma: boroskancsó. V. ö. ném. Stiefel. (*Temv.*)
csizmázni: horos kancsóból inni. (*Temv.*)
csizmatalp: pecsenye zsír nélkül, száraz hús. (*Debr.*)
csóka: növendék pap. (*Győr.*)
csokész: kevés húsu gulyás. (*Pécs.*)
csontfejlesztő: répa. (*Szombath.*)
csóreszol: lelopja a dolgozatot. (*Z. Egyszerű.*) V. ö. csaklizik, paklizik, csiziózik, stb.
Csóri vajda: igen barna arczbőrű diák. (*Debr.*)
Csoze: ficzkó, gyermek (? tót csoze vagy a régiéknél használt socé meg socius rövidítése, betűinek fölcseréléséből. I. Nytsz. Sócé.) (*Riszt., Torda, Versez.*)
csuli: veréb. V. ö. Sz. Tsz. (*S. A. Ujhely.*)
csuli: szekunda (*Sz. Fehérvár.*)
csunda: (ad anal. bunda) vagy esundi, szekunda. U. o. csurapni: téli kabát. (*Debr. Tájszó. Riszt.*) V. ö. Sz. Tsz.
csúsni: kegyelemből átengedtetni a következő osztályba. (*Szolnok, s több helyen.*)
csúzlí: gummi puska. (*Szolnok.*) V. ö. Csuli.
daczi: secunda. (*budapesti ref. főgymn.*)
Dajla: dáma. V. ö. e szóval frajla. (*Riszt.*)
dárdás: szegény tanuló (azon régi szokásból maradt meg e név, hogy az alma matert éjjel a dárdával őrítették. *Debr.*)
dárdás: ételhordó. (*Pápa.*)
dárdás: a lakótársak közt a legfiatalabb. (*Riszt.*)
dárdás: a kisebb szolga diákok. (*Sz.-Udvarhely.*)
debacchál: kétségeskedik. (*Bpest, egyetem.*)
debó, debak: (mindkettő tárgyese: debakot) czipó. (*Selm.*)
debreceni szemmel néz: ha valaki nem akar ránézni arra, a kire haragszik, mert ha rá nézne, még nagyobb haragra lobbanna. (*Jókai. Diákok regénye.*)
dézsatündér: szakácsnő. (*Baja.*)
diák: Maga a diák szó is valószínűleg «diák» műszó. V. ö. lat. diaconus, gör. *δίακονος*; ó szloven dijaku; új szlov. dijački, dijak djak; rum. diak. (Mikl.) A diák mint scholasticus Molnár Albert Jubileus esztendei prédikációjában fordul először elő. (Nytsz. I. 486.), mint «diaconus» már a XV. sz. ismeretes (Kovács Gyula: Latin elemek a magyar nyelvben. 1892. 13. l.)
diákabrak: mazsola szőlő és mogyoró vagy mandula összekeverve. (*Ált.*)
diáklínálni: eldiklínálni, elverni. (*Torda, Debr.*)
direktorium: direktor, igazgató (*Sz.-Fehérvár.*)
disznó vagy svinya: (tót svinja) kártya- vagy biliárd-szerencse. (*Riszt.*)

- disznó:** négyes. (*Ált.*)
disznó: általában szerencse pl. disznója van neki mindenben; mindenben szerencsés. (*Ált.*)
disznóság: hurka, kolbász s más disznóölés alkalmával küldött enivaló. (*Ált.*)
disznoberség: disznoberség összevonása. (*Debr.*)
dobi: dobos torta. (Selmec s több felé.)
doci: daczi, dacza, elégtelen, a szekunda megrövidített da vége a diáknyelv által különösen szeretett -ci képzővel. (Ált. V. ö. analogiaként: duczi, buczy: zsemlye.)
dohi: dohány. (*Selm.*)
dórmitorium: alvó terem.
dög: piaci hus, pl. megyek dögözni. (*Sz.-Udvarhely.*) (Tájszó és V. ö. Sz. Tsz.)
dögönbögő: halott felett éneklő. (*Debr.*)
drityó: (ó trityi, Eger) szekunda. (*Temv.*)
drukk: feleléstől való félelem. (*Ált.*)
drukkolni: félni a feleléstől. (*Ált.*)
dubák: régi négy krajczáros. V. ö. tót dub = tölgy. (*Selm.*)
dúci: zsemlye, garasos kenyér (*Szolnok.*) Tájszó és V. ö. Tsz.
dúci: 4-es. (*Sz.-Fehérvár.*) V. ö. daci.
duktor: növendék csapatvezető. (*Ált.*)
dunavadász: jámbor arczú diák. (*Sz.-Fehérvár.*)
dunszt: (v. ö. spuri, ándung) pár fogalom a leczkéből. Pl. Dunsztom sincs róla, fogalmam sincs róla. (*Ált.*)
dunszt: előérzet, pl. dunsztom van, hogy felelek. (*Ált.*)
duplázni: osztályt ismételni. (V. ö. lat. duplico.)
dutyi: szekunda. (*Ált.*)
dutyizni: szekundázni. (*Ált.*)
ebenlógó: felöltő tréfás neve. (*Debr.*)
egészséges: elégséges. (*Esztery.*)
egyvel beljebb: Rajta! Igyunk! jelző az ivásnál. (*Riszt, Baja s a felvidéken ált.*)
ekselni: (lat. ex.) fenéig kiüríteni. (*Selm.*)
eks: vége van valaminek (lat. ex.) pl. eksz a murinak, vége van a murinak; biztató szó is pl. eksz azzal a borral! Idd ki mind! (*Selm.*)
elcsaklizni: l. csaklizni. (*Selm.*)
eldarál: elmondja a leczkét. (*Ált.*)
eleblábal: elmenekül. (*Debr.*)
elekczió: az egyes helyek kijelölése illetőleg megválasztása az ünnepekre a legatus diákoknak. (*Ref. gymnasiumokban.*)
elemosyna: (*Jókai: Diákok regénye.*)
elemoszia: (v. ö. elemosyna ily alakban az egyetemen Bpest) élelem. (*Ált. kül. felvidéken.*)
elfekszik, elfektetődik: megbukik. (*Selmeczb.*)
elfújni: a leczkét gyorsan eldarálni. (*Ált.*)
elhaladni: átmenni a vizsgán. V. ö. Nytsz. -ban az ige régi jelentésével.
eligálni: helyeket választani, l. fentebb. (*Debr.*) vagy választani u. o.
elismer: félreismer. (*Esztery.*)
eliszkol: elsiet. (*Szolnok.*) (Folyt. köv.)

ORSZÁGOS TORNAVERSENY.

Arad.

Szomorú pünkösddünk volt az idén: be volt borulva az ég, zuhogott az eső és süvített az orkán. Fájdalom azonban a tornaversenyekre rajzó diákokat körülbelül az a keserves sors érte, a mivel a megsértett szent Péter sujtotta a régi magyar huszárokat: hogy váltig zimankós időben kellett vonulniok. Ám ha a derék fiúkra nem mosolygott a napsugár, mosolygott a tornadicsőség és a közönség szimpátiája, melyet rohammal vettek ök be. Valósággal olimpiai vetélkedést rögtönöztek az idén a tornászó ifjak! Ám szószaporítás helyett beszéljenek maguk az ékesen szóló tények!

Nem volt még az országban kerületi tornaverseny, mely iránt akkora lett volna az érdeklődés, mint az *aradi* iránt. Olyan sokan voltak a mérkőzők és a megjelent iskolák annyira diákjaik javát állították egymással szembe, hogy a kitűzött műsorból a két utolsó szám: az intézetek versenykötélhúzója és a versenyjátékok kimaradtak, mert mire rájuk került volna a sor, öreg este volt. Pedig a verseny délután 2 órakor kezdődött.

Akkorra az óriási versenyter körül futó négysoros tribün minden helyét elfoglalta az aradi társadalom minden köréből való közönség. Különben az utolsó perczen megegyeszerannyi jegyet is megváltottak volna a versenyterén annak a fölemelő érzésnek a hatása alatt, melyet vasárnap délelőtt a verseny megtartása előtt dicséretes hazafias magatartásukkal ébresztettek. *Laky* Mátyás temesvári és *Boross* Vida aradi reáliskolai igazgatók szavára ugyanis azonkívül, hogy az egyes intézetek külön is megkoszorúzták a vértanúk szobrát, mind az ezer diák színeiben is megragadó fölvonást rendezett a tanárok vezetése alatt a szabadságtérre, a hova akkora egész Arad összegyülekezett. A tornaverseny tanárai nevében dr. *Nagy* Zsigmond debreczeni tanár mondott remek szép beszédet, babérkoszorújukat

letévén, az ifjuság közös koszorúját pedig *Láng* Kornél temesvári reáliskolai tanuló tette le lelkes beszéddel. Feledhetlen lesz az aradiak előtt az a jelenet, midőn ezer ifjú lelkes tüzzel énekelt a szobor előtt hazafias dalokat.

Délben 1 órakor a vértanú-szobor előtt gyülekeztek a tanulók, honnan a katonazenekar muzsikájával kivonultak a városliget mögötti versenyterre. Miután az 1039 tornász 12 oszlopban fölállott, *Nagy* Sándor tornatanár katonás jelentést tett a verseny tiszteletbeli védnökének, *Fábián* László főispánnak, mire *Salacz* Gyula polgármester mint elnök rövid beszéddel megnyitotta az ünnepet. Az *összgyakorlatok*, melyek itt is, mint minden eddigi népes tornaversenyen, a legjobban megkapó képet nyújtották, a megjelent ifjak kiváló fegyelmességéről tanuskodtak. A több ezernyi nézőközönség sokszor erős tapsokkal jutalmazta a diákokat, a kiket *Nagy* Sándor tornatanár vezényelt, míg az egyes oszlopok élén *Tóth* Mihály debreczeni, *Halácsy* Antal lugosi, ifj. *Szigeti* Benedek Gyula miskolci, *Szolomayer* János nagykarolyi, *Rátkay* József nagyváradi, *Oláh* Miklós szarvasi, *Kiss* Elek sárospataki, *Müller* Károly temesvári, *Janel* József verseczi, *Bona* Sándor szentesi, *Matusik* Márton aradi és *Grész* Ernő temesvári tornatanárok állottak. A jury tribünjén négy aradi tanítójelölt mutatta a gyakorlatokat.

Az ezután következő *katonai gyakorlatok* két csoportban az aradi állami tanítóképző-intézet, a debreczeni, lugosi, mezőturi, miskolci, szarvasi, szentesi, temesvári, nagyváradi főgymnázium, a temesvári és a verseczi reáliskola és a temesvári tanítóképző végezte. Az aradi helyőrség tisztjeiből álló bíráló bizottság nagy elismeréssel adózott valamennyinek, de kitüntetésre ajánlotta az aradi tanítóképzőt, a temesvári r. kath. főgymnáziumot, a szarvasi és lugosi főgymnáziumot és a temesvári tanítóképző-intézetet.

Nagy érdeklődéssel nézték ezután a személyes versenyeket a futással 100 és 150 méternyire. Ezért aranyérmeket nyertek *Vass Andor* és *Röder Ernő* aradi reáliskolai tanulók, ezüstérmeket *Veres Gyula* temesvári r. kath. főgymnáziumi, *Gobi* Dezső h.-m.-vásárhelyi ev.-ref. főgymnáziumi, *Hudák* János nyiregyházi ág. ev. főgymnáziumi és *Gáspárdi* Béla kisujszállási ev.-ref. főgymnáziumi tanulók, bronzérmeket *Zarai* Jenő aradi áll. tanítóképző-intézeti, *Dozso* Károly szászvárosi gimnáziumi, *Joneszku* Péter lugosi gimnáziumi, *Vlajkovits* Milán aradi gimnáziumi, *Szilasi* Miklós mezőturi gimnáziumi, *Lázár* József aradi reáliskolai tanuló.

A *messzeugrásért* aranyérmeket kapott *Zsák Zoltán* nyiregyházi gimnázista, a ki 5.4 méternyire ugrott, ezüstérmeket *Madarász* Antal aradi tanítójelölt, a ki 5.2 méternyire ugrott és *Hoffmann* Emil aradi tanítójelölt, a ki 5.1 méternyire ugrott. Bronzérmeket kaptak *Winkler* Bódog aradi gimnázista, *Penyaszkó* Mihály szarvasi és *Ajtai* Kálmán kisujszállási gimnázista.

A *magasugrásért* kitüntették aranyérmekkel *Hajdu* Béla debreczeni gimnáziumbelit (165 cm.), ezüstérmekkel *Barna* Tibor nagyváradi főreáliskolait (160 cm.), *Antoni* Béla szászvárosi, *Illési* Zoltán debreczeni, *Steiner* Jenő h.-m.-vásárhelyi és *Borkasz* Ernő vásárhelyi gimnázistát, bronzérmekkel *Barth* István nagykarolyi és *Fehér* Jenő szarvasi gimnáziumbelieket.

A *súlydobásban* mindenképp között kitűnt egy szarvasi diák, *Weisz* Mór, a ki 9.28 méternyire dobta el a nagy vasgolyóbist: aranyérmeket is kapott. Utána *Gerlach* Jakab temesvári tanítójelölt következett 9.12 méterrel, ezüstérmeket kapott ő is, valamint *Hantke* Emil nagykarolyi gimnáziumbeli. Itt bronzérmeket kaptak *Bikfalvi* József nagyváradi realista és *Ajtai* Kálmán kisujszállási gimnázista.

Kötelen függeszkedve mászással aranyérmeket érdemelt *Wolfmann* Nándor szászvárosi gimnáziumi tanuló; ezüstérmeket *Neidenbach* Sándor aradi állami tanítójelölt, *Gál* Pál nagyváradi realista, *Pauli* Antal szentesi és *Tóth* Péter temesvári gimnázista. Rúdmászásért kapott aranyérmeket *Radi* Timót temesvári gimnáziumi tanuló, ezüstérmeket *Mereso* Viktor és *Medvesy* Mihály nagyváradi gimnáziumi tanulók, *Vigh* Béla kisujszállási és *Dávid* György temesvári reáliskolai tanuló.

A csapatornázás szereken soká tartott, mert a résztvevők száma nagy volt. A bírálók jelentései alapján a bizottság csak ezután fogja megállapítani, mely iskolák kapnak kitüntető oklevelet.

A nézőközönség egy része már kifáradva otthagya a versenyteret, midőn a délután legizgatottabb száma következett. Ez a *magasra ugrás rúddal*. Két csoportban 33 versenyző volt, egyik külön a másikonál. Ötnegyed óráig ugrottak az

ifjak, majdnem végig mind kitarva, míg végre a 3 méteres magasság körül a nézők feszült várakozása mellett rendkívül érdekes küzdelem fejlődött ki az aradi és temesvári intézetek néhány tanulója között. A győztes *Uitz* Péter temesvári gimnázista lett, a ki 3 méternél magasabba vetette föl magát a nagy rúddal. Ő kapta az aranyérmeket. Az ezüstérmeket *Karász* Viktor aradi gimnáziumbeli, *Gera* Árpád temesvári reáliskolai és *Oltványi* Adorján temesvári gimnáziumi tanulók kapták.

Ezalatt az idő annyira előrehaladt, hogy a diákok izgató versenyét, a *kötélhúzó* és a sok szép játékot el kellett hagyni. Így is fél kilencz lett, mire a bírálóbizottság a fentebb ítéletekkel készen lett. *Fábián* László főispán rekesztette be a versenyt, mely után a tanárok a diákokat tanyáikra vezették, a hol estére a város vendégei voltak. Maguk a tanárok a «Fehér kereszt» nagytermében gyűltek össze, a hol nagy lakoma volt az ő tiszteletükre.

A versenynyertes ifjak 30-án vették át kitüntetéseiket, kivéve az okleveleket, melyeket a bizottság ezután fog elküldeni. Az első győztesek az érmeiken kívül még igen szép emléktárgyakat kaptak a Maros regatta-egyesülettől, a tornaegyesülettől, az aradvidéki tanítóegyesülettől, a kerékpár-klubtól és a Meteor kerékpáregyesülettől. A déli és a délutáni vonattal Arad szívesen látott vendégei elutaztak.

Szatmár.

A szatmári országos tornaverseny kedvező időjárás mellett szépen sikerült. Résztvett 18 intézet 850 tanulóval és 60 kísérő tanárral. A verseny elnöke gróf *Hugonnai* Béla főispán volt, a ki bájos nevével, *Meszlényi* Gyula püspökkel, *Pacor* Vilmos tábornokkal, *Sziber* Ede tankerületi fő-

GYAKORLAT A BAKON.

igazgatóval, dr. Chorin Ferenc országgyűlési képviselővel, Hermán Mihály alelnökkel és mintegy hatezerre menő lelkes közönséggel az egész verseny lefolyását végignézte. Miután a versenyző intézetek ifjúsága *Hugonay* gróf főispán páholya előtt elvonult, oszlopokba tömörült s rázendítette a Himnusz, a melynek elhangzása után a közel 6000 főnyi nézőközönség együtt éltette az ifjúsággal a királyt. Ezután megkezdődtek a katonai rendgyakorlatok, melyekben a *kassai, marosvásárhelyi, munkácsi* és *rózsahelyi* diákok tünettek ki leginkább; majd futó és ugróversenyek következtek, melyekben a következőket tüntette ki *aranyéremmel* a versenybíró: *síkfutásban* Marjassy Istvánt (Kassa) és Strausz Gyulát (Igló); a távolugrásban Kolozsváry Lajost (Szatmár) és Szabó Sándort (Mármaros-Sziget); a magasugrásban Bartha Lászlót (Igló) és Tóth Árpádot (Marosvásárhely); súlydobásért pedig Srana Gyulát (Igló) jutalmazták meg. A győzteseknek a főispán neje tűzte föl az érmeiket. Verseny után a főispán és Sziber főigazgató nagyhatású beszédeket intéztek az ifjúsághoz, munkásságra, hazaszeretetre és a király iránti hűségre buzdítván őket. A torna-versenyt Erdélyi Imre tornatanár nagy szakértelemmel rendezte.

A CYKLON.

Képzőművész.

A közönséges forgószél, vagy mint némely vidéken nevezik: «boszorkánytánc», kiesiben adja képét annak, a mi a természetben olykor oly óriási arányokban megy végbe, hogy az egyhelyütt álló ember az egész tüneményt át nem tekintheti. Vannak forgószélek, melyeknek területe egy-egy tartományt takar be, vagy egy országot, sokszor egész Európát magát.

Az ilyen forgószélnek *cyklon* a neve.

Keletkezésök mindig ugyanaz s elképzelhetjük könnyen, utánozhatjuk egy pohár vízzel. Keverjük meg a pohárban levő vizet egy kanállal meg lehetős gyorsan, s azt fogjuk tapasztalni, hogy a víz forogni fog egy ideig, még akkor is, midőn nem keverjük többé s a kanalat a pohárból kivettük. A víz forgása közben középütt tölesérek fog támadni s a víz forgása örvényző leend. Minél gyorsabban forog a víz, a tölesér annál nagyobb s meggyőződhetünk róla, hogy a tölesér közepén nincsen semmi víz.

A mit nagyon kiesiben a vizespohárban magunk is megismerhetünk, az a levegőben szemünk előtt megy végbe a forgószélben.

Elegendő, hogy ellenkező oldalról jövő légáramlatok csapjanak össze, s például a nyugat és dél felől jövő szél egymással valahol egybe-

találkozzék. A levegő örvényző mozgásba jő, még pedig olyformán, hogy tölesért képez, mint a víz. A tölesér közepén alig van valami levegő. Ennek következtében azok a könnyű tárgyak, melyeket a forgószél útjában talál, például porszemek, tollú, száraz fűvek vagy szalmaszálak egyszerre felrepülnek a magasba, mintha felszívna őket valami. Mozgásuk, a mint a levegőben csavaralag alakulnak haladnak tova, mutatja, hogy maga a levegő is örvényző mozgásban van.

Ha ilyen forgószél akkor támad, mikor nagyon száraz a levegő, képes felszívni magába nemcsak a könnyű tárgyakat, hanem a vizet is, ott, a hol annak színe fölött halad el. Tudjuk hiszen, hogy oly tere, hol megritkult a levegő, a víz nagy erővel tolul be; ezen a törvényen alapszik minden vízszivó-készülék szerkezete, s magok a legközönségesebb rángató kutak. Tengeren nem egyszer tanúi a hajósok annak a tüneménynek, midőn sokszor végtelen mennyiségű vizet aránylag igen rövid idő alatt szippant föl a magasság. A forgószél nem áll egy helyen, hanem nagy sebességgel rohan tova, egyik helyről a másikra. Utjában mindenütt felszívja a könnyű tárgyakat vagy vizet.

Megtörténhetik az ellenkező eset is, hogy a bőseges víz nem alul van a tölesér lábánál, hanem fölötte a felhőkben. Ha nagyon páratelt a levegő s a felhők — mint mondani szokás — csak úgy csüngenek és ekkor támad egy hatalmas forgószél, akkor a tölesér közepébe, hol ritkább a levegő, felülről túlulnak be a fellegek. Iszonyú erővel történhetik ez olykor, a mint magának a forgószélnek ereje is iszonyú lehet. Mondottuk, hogy egy-egy forgószél vagy cyklon néha egy egész ország területét befoglalhatja. A szél köröskörül kereng, pl. a Kárpátoknál kelet felől fúj, Pozsony vidékénél északról, Zimonymál nyugatról, Nagy-Váradon pedig délről. S egész Magyarország egy nagy forgószél által van ellepve, a levegő nyomása a széleken legnagyobb, az ország közepén, mely körül a forgás történik, a legkisebb. Ha a forgószél ereje kifejlődik, a széleken a levegő mozgása egyre gyorsabb leend, vagyis a szél erősebben fúj és az egész kör egyre összecsorul. Megtörténhetik, hogy utoljára csak egy négyszög-mérföldre, vagy még kisebb területre terjed el ereje, a széleken ekkor rémítő erős pusztító hatása lehet, belül a legközepén pedig oly alacsony a légnyomása, hogy a barométer hanyatt-homlok rohan lefelé.

Ilyenkor maga a szél is irtózatot pusztító-

kat vihet végbe. Ha vízgözzel túlságosan telített felhők is vannak jelen, akkor a forgószél tölesére azokat mintegy beszívja magába a magasból s előáll az, a mit a szorosabb értelemben *felhőszakadásnak* nevezünk. A víz nem eső alakjában hull alá, hanem ömlik, mint valóságos folyam vagy áradat. És ezt az alácsapzó vizet magával sodorja útjában a forgószél, a mint egyik helyről a másikra áthalad. Köröskörül szintén esik mindenütt, hanem legjobban közepütt, a hol a forgószél képződik.

Ily cyklonok igen gyakoriak az amerikai Egyesült-Államokban, hol néha egész városokat semmisít meg az elemek dühödt harsza. Nebraska és Towa államokban a lakosok gyakran várják a cyklont s vannak helyek pl. Omaha város környékén, hol e rettenetes vihar oly gyakori, hogy a lakosok külön cyklon-pinceket készítettek, azaz oly mélyedéseket a földben, melyekbe menekülhetnek a vihar közeledtekor. Az amerikai cyklon vagy «*tornado*» valódi bölesője különben a Sziklás-hegység (Rocky Mountains), mely az Unio nyugati részén húzódik s festői tájairól ismeretes. Képünk is e hegység egyik részét ábrázolja, természet után közölve egy cyklon keletkezését a *La Veta*-szorosban, Kolorado államban. Itt a hegyek közt a zivatarok rendszeren csak az erdőben okoznak kárt, az emberek életét s vagyonát nem bántják. Ha azonban a rettenetes ellenség a hegyek közül kilép, rémületen kívül borzadalmat veszedelemet is okoz.

A szabadságharcz költészete.

A *Tanulók Lapja* számára írta Kúnyi Zsigmond.

A triasnak harmadik tagja, *Lévay József* új eszméket és gondolatokat nem hozott ugyan költői fejlődésünkbe, de két társával együtt az irodalom nemesebb hagyományaihoz ragaszkodó iránynak volt a képviselője. Költeményei közt nem egy énekel a szabadságharczról, direkté ép úgy mint indirekte. *A hős gyerekek*, *Babiloni vizeknél*, de különösen *Mikes* forradalmi költészetünk maradandóbb alkotásai közül való. Költőink lelkét általában gyakran ihleti ebben az időben Rákóczy és társai sorsa, nemcsak a cél azonosasága, hanem a vezetők hasonló végzete révén is. Aranyának már a küzdelem kezdetén megjelenik Rákóczy szelleme, mint a magyarság és szabadság őre; Petőfi is idézi egyik énekében s most *Lévay* fordul a bujdosók felé, s lelkét nem az eszményi lelkű fejedelem kapja meg, hanem hű

belső embere, mindannyiunk kedves ismerőse, az első magyar csevegő és humorista. S bár *Lévay Mikese* nem az igazi, *Mikes* nem volt az a rettenthetetlen szabadsághős, mégis ez volt az egyetlen mód, a melyet a költő czéljának szemmel tartásával követhetett. A Márvány-tenger partszéi lakosa az új hazátlanokra emlékeztetett, a kikre tán az a sors vár, mint reá. Akkor minden hangban, minden szóban, gondolatban vonatkozást kerestek és találtak, sokkal erősebb és intenzivebb volt a költészet hatása, mint napjainkban. Milyen naiv s mégis megkapó *A huszár álma*, a nép lelkében gyökerező öntudatlan fajszeretnek találó és költői megnyilatkozása.

Nagyjában ennek az iránynak a követője *Zalár*, a Zizim költője, a ki a felszázados emlékünnepek alkalmából is érdekes és becses kötetet áldozott a szabadságharcz kultuszának. (*Honvédvilágból*.)

Még két költőnkre kell megemlékeznünk, mint a kik a szabadságharcz utáni irodalomnak kiváló képviselői s a kiknek költészetében a szabadságharcz mélyebb nyomokat hagyott: *Vajda János* és *Tóth Kálmán*.

Vajda János Petőfi halála után kezdett erősebben érvényesülni s a modern magyar lyrikusok legeredetebbiké. Költészetének valami sajátos szakadás, meghasonlottság adja meg jellegét, a mely a minő mértékben eredeti és érdekes, ép oly idegenszerű szint ad neki. Ritkán ír, de mindig szélsőségekben mozog; hajthatatlan természet, a ki nem ismeri a megalkuvást, egyenesen, magasan bordja fejét, ha belé is ütötte a küszöbbe. Pessimizmusát és világ megvetését, a mely természetének alapja volt, rendkívül fokozta és erősítette a nagy küzdelemnek szerencsétlen sorsa. Maga is végig harezolta mint honvéd a másfél esztendő, s ennek emlékét őrizi emlékirata: *Egy honvéd naplójából* és *A vörös siphás* című költeménye. Azt gondolja, hogy a magyar lesz a nép, mely a szabadságot megtartalmazza és vissza fogja adni Európa nemzeteinek. Régi dicsőségünk sugára átvilágít a feje felett beborult égen, de igazi, mély, mondhatni elementáris hatást két, bennünket érdeklő költeménye tett: *Virrasztók* és *Lusitan dal*. A maga sajátos, önálló módján megfogalmazva és kivive mindakettő, az elsőben a csüggedés, kétségbeesés hangján, az utóbbiban a fájdalom és tomboló szenvedélyvel kiáltja oda nemzetének, hogy nem tudja, szeretheti-e, megengedi-e a becsülete, mikor a nemzet megőrült becsületét gúnykaczaja közé temeti a helota ivadék. Valami megdöb-

bentően fenséges van ebben az erőben és büszke öntudatban, a melylyel bátran a nemzet szemébe dobja a legsúlyosabb vádat. Mindössze nem sok, a mit Vajda János általában s ez irányban is produkált, de a *Virrasztók* vérfagyasztó képe örökké felejthetetlen annak, a ki csak egyszer is olvasta.

A *Tóth Kálmán* költeményei, ha fenségben és méltóságában veszítenek is Vajdái mellett, de sokkal közvetlenebbek, kedvesebbek, inkább szívünkhez szólnak. A szabadságharc hőseinek leglelkesebb magasztalója, s az ő nagyságuk fényénél a jelen setétsége is megvilágosodik. Bizik a magyarok Istenében, bizik, hogy lesz még egyszer: *Előre!* Elragadóan szép és szenvedélyes e költeménye, tömör és plasztikus jellemzése a honvéd heroismusának. A szenvedély lüktető lobogása egyesül benne a dicsőség büszke tudatával, az érzés nemessége és nagysága szép összhangba olvad a költői alakítás bevezetett tökéletességével. Ugyanez a büszkeség szólal meg a *Kik voltak a honvédekben* is; nem egyszer borzongatja meg az aradi gyásznapi elő-előtörő emlékezete, s ilyenkor a gyűlölet hangját nem tudja elfojtani. A költők között azon kevesek közé tartozik, a kik a Kossuth nagyságának költeményeikben is emeltek emléket. Mindenesetre sajátosság, hogy ez a hatalmas ember, a ki az egész küzdelmet irányította és vezette, nagy költőink lantjának ihletet nem adott, s annál sajátosságosabbnak tűnhetik fel a dolog, ha tekintetbe vesszük azt a hatást, melyet Széchenyi a magyar költészetre tett; nemcsak hogy új irányokat és eszméket adott a költőknek, hanem dicsőségét a nemzet legnagyobb énekesei zengették. A régebbi ismeretebb költők közül Tóth Kálmánon kívül csak Jámbor Pál, Lisznyai és Lévy József énekelt nagyságáról, olyan jelenség, melynek mélyebb, valószínűleg pszichológiai okait kutatni rendkívül érdekes volna; de e dolgozat megszabott keretén messze túl vinne. Annyit azonban most is megjegyezhetünk, hogy a mit Kossuth — sit venia verbo — elveszített a réven, megnyerte a vámon; mert alakja nemcsak a köztudatban és közfelfogásban vált legendássá, hanem a népköltészet is egész dalfüzért font homloka köré, a melyből egész kötetre valót szedett össze *Zsilinszky Mihály: Kossuth a magyar nép szívében és költészetében* (Pest, 1868). Meglehetősen gyűjteménye van benne a Kossuth-daloknak, de egy jó rész nem népies és bizony jó csomó a fűzfaverszet. De népies költemény, a mi van, az a szeretetnek,

bizodalomnak a hangján szól, mint gyermek az apához és ekesen beszél arról a nagy szeretetről, a melylyel a magyar nép «Kossuth apánk» iránt viseltetik. A legismertebb a «Kossuth Lajos azt izente», a mely minden valószínűség szerint a schwechati csata után keletkezett és számos változatban mindenfelé elterjedt; a legismertebb és most már szokásossá vált szöveget Bars megyében találták meg, s így feltehető, hogy ott kell keresni az íróját, már a mennyire az ilyen fajta népies költeménynél íróról beszélni lehet. Távolról sem a legszebb a Kossuthról szóló énekek közt, de a hagyomány megszentelte, s mindig ez marad a Kossuth-nóta. A maga egyszerűségében és őszinteségében mennyivel poétikusabb ez a népdal:

A hajnali csillag
Indul tündökleni,
Kossuth Lajos indul
Minket megmenteni.

Közelebb, közelebb
Hallik indulója,
Siess Magyarország
Rég várt Megváltója.

Milyen korlátlan bizalom és megnyugvás szól felénk e másiktól:

Elmegyünk a vasuttal,
Visszajövünk Kossuth-tal,
Ó lesz a mi jó apánk
S vele szabad szép hazánk.

(Vége köv.)

IRODALOM.

A *Nyelvőr* májusi füzetét Gombocz Zoltán folytatásos tanulmánya nyitja meg a jelenkori nyelvészet alapelveiről. E rész az elszigetelődésről és analogiáról szól. Radó Antal elmésen kel ki a népies szólások keresett hajhászása ellen, a mi modorra vált némely szépíróknál, Réthei Marián Kunos Ignáczzal polemizál néhány oszmán-török jövevényszó dolgában. Somssich Sándor Baranya-Ozd vidéki nyelvújításokat ismertet. Szigetvári Iván ily czímen: «Tanuljunk magyarul olvasni», megrójjá a sok népiskolában dívó helytelen olvastatást. Az irodalmi rovatban egy Lipésében megjelent német-magyar szótárnak és Ruschek Antal munkáinak bírálata foglaltatik. Sebestyén Károly sok dicséret mond e jeles sz. beszéd-író nyelvről. Asbóth Oszkár nyelvjárásokban előforduló tót elemeket bonczolgat. Igen érdekes és eszmecserére okot adó a német-magyar szótárhoz szolgáltatott sok adat, valamint a magyarázatok és helyreigazítások rovata a szádok (Fiók Károly), Kistél (Simonyi Zs.), a Jordánszky- és Erdy-kodexhez (Melich János), panyóka (Kátóna Lajos), szeméremkapálás (Simonyi), duttány (Nagy Lajos), nyelvtani műszók: (Czuczsa János). Benecze, Benedek (Zlinszky Aladár), széljegyzetek Kresznerius szótárában (Denek Győző), nánási tájszók (Berencsy János) czikkeikkel. Sok

tanulságos dolog van az idegen csemetéket, fattyúhajtásokat irtogató rovatban, a kérdések és feleletek közt, meg a szerkesztőség kérdéseire beérkezett bőséges válaszok között. Mindezeket nagy haszonnal olvashatja az ifjúság, mely ügyel beszédének okszerű magyarságára, stílusának átgondolt tisztaságára. Ép azért váltig ajánljuk figyelmébe a *Magyar Nyelvőr*t.

VEGYESEK.

Az erdélyi unió félszázados évfordulója alkalmából Kolozsvárt pünkösdi nappán, május 30-án szentelték ünnepet. Színhelye az emlékünnepek részben a redoute volt, a hol az 1848-iki erdélyi országgyűlést tartották. Az Unio ünnepére Budapestről is sokan mentek.

Május 30-án istentisztelet után a város díszgyűlést tartott a redoutuban, hol Bélydy Ákos gróf megnyitója után Albach polgármester mondott beszédet. A gyűlésen Márki Sándor egyetemi tanár történeti szempontból, Groisz Gusztáv képviselő pedig közjogi szempontból méltatta az uniót, mire a főispán záróbeszédet mondott. Délben leleplezték az egyetemi ifjúság által elhelyezett emléktáblát. Délután lakoma és népiünnep, este pedig műkedvelő előadás volt.

Garay szobra. Junius 5-ikén délelőtt leplezik le Szegszárdon Garay Jánosnak Szárnovszky Ferencz készítette szobrát. Fördös Vilmos, a szobor-bizottság elnöke mond megnyitó beszédet. Rátkay László orsz. képviselő ünnepi beszédet s ez alatt leleplezik a szobrot, mire dr. Váradi Antal lapunk 3. számában közölt pályanyertes alkalmi ódáját szavalja. Ebből az alkalmából közöljük mai számunkban Láng József dicséretet nyert költeményét. A testületek képviselőinek beszédei következnek ezután. Délben a «Szegszárd-szálló» nagytermében közébed. Az ünnepélyre a főváros tudományos és irodalmi egyesületei is küldenek képviselőket.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Az Arany-ünnepély. Annak az ünnepségnek, melyet a Tanulók Lapja szerkesztősége a löcsei főreáliskola Arany János önképző-körének 25 éves fennállása alkalmával a budapesti összes intézetek ifjúságának részvételével rendez, már megállapítottuk műsorát. F. hó 1-én, szerdán d. u. szerkesztőnk az intézetek kiküldöttjeivel megállapodott a programmban, a melyet meghívóin szét is küldött. Meghívóink szövege ez:

A löcsei áll. főreáliskola Arany János önképzőköre folyó évi június 8-án üli fennállásának huszonötödik évfordulóját. Ez alkalmából kegyeletes megemlékezésül Arany János budapesti szobrára koszorút óhajt tenni, melynek elhelyezésére a Tanulók Lapja szerkesztőségét kérte föl. Hogy a koszorú elhelyezése megfelelő ünnepélyességgel történjék, a *Tanulók Lapja szerkesztősége az összes budapesti középiskolák részvételével Arany-ünnepet rendez*, a melyre x y urat tisztelettel meghívja. Az ünnepély június hó 8-án, szerdán délután fél 5 órakor lesz a Nemzeti Múzeum kertjében álló Arany-szobor előtt. Az összes intézetek tanulóinak részvételével rendezett ünnepélyt a bpesti ev. ref. főgimnázium önképző-körének Arany-ünnepé előzi meg d. u. 3 órakor az intézet (IX., Lónyai u. 4/c) dísztermében.

Rendező-bizottság: Elnök: Dr. Rupp Kornél, főgimn. tanár. Tagok: Gebhard Károly, Szilágyi Kálmán,

Oswald János, Löwensohn Ottó, Kepes Olivér, Kiss Jenő, Schier Gusztáv, Borzsák József, Löwenbeck Aladár, Lichtenstern Béla, Steiner Ármán, Hajdu József, Müller Lajos, ref. f. g. tanulók; Battlay Géza, Bóta Szilárd, Szécskay György, VII. ker. f. g. tanulók; Siklós László, Sztányi Elemér, Komárniczky László, Breier István, Valigura Viktor, kegyesr. gimn. tanulók; Fleischmann Imre, V. ker. főreáliskolai tanuló; Bártl Tivadar, Ledvinka Ferencz, Noszlopy Elemér, Halmi Gyula, VIII. ker. főreálisk. tanuló; Gundel Antal, Langer Károly, Stuhmer Frigyes, Lipkay Gyula, Bicskey Lajos, Pollacsek Alfréd, IV., ker. főreáliskolai tanulók.

Műsor. I. Délután 3 órakor a budapesti ev. ref. főgimnázium dísztermében. Az intézeti Arany János önképzőköri díszgyűlése, mely után az ifjúság a tanári kar vezetése mellett zászló alatt az Arany-szoborhoz vonul. II. Délután fél 5 órakor a muzeumban levő Arany-szobornál. 1. Hymnus. Éneklés az ünnepelő ifjúság. 2. Alkalmi beszéd, mondja *Kemény Aladár* joghallgató. 3. Emlékeztek rája. Költemény Harsányi Bélától. Szavalja *Löwensohn Imre* főgimn. tanuló. 4. Toborzó. Arany Jánostól, *éneklés az ifjúság*. 5. A löcsei ünnepen. Költemény Szécskay Györgytől. 6. Arany Jánosról. Részlet Gyulai Pálnak Arany fölött tartott emlékbeszédéből. Előadja *Pollacsek Alfréd* főreálisk. tanuló. 7. Ül Aranyné gyászban. Költemény Szávay Gyulától, szavalja Hegedűs Ferencz főgimn. tan. 8. Dr. Rupp Kornél főgimn. tanár, a Tanulók Lapja szerkesztője a szoborra leteszi a löcsei főreáliskola koszorúját. 9. Szózat. Éneklés az ünnepelő ifjúság.

Minden középiskolai tanulót szívesen látunk ezen a lélekemelő ünnepélyen, miért is kérjük lapunk olvasóit, hogy társaikat erről értesítsék és nevünkben hívják meg.

Ünnepély Zrínyi szobránál. Ott, hol negyvedfél századdal ezelőtt a magyar Leonidas dicső halállal mult ki a hazáért, május hó 25-ikén hazafias ünnepet rendezett a pécsi reáliskola ifjúsága. Különvonat vitte a diáksereget *Szigetvárra* és a vasutról dalszó, trombitapergés mellett egyenesen az *oroszlán-szobor* elé vonultak, melynek márványtábláján Vörösmarty epigrammja van bevésvé:

Honfi! ha fellépendsz düledék várára Szigetnek,
Sírva ne említs szót sajnos eleste felől;
Ott hős Zrínyi körül bátor daliái nyugosznak.
Gyöngye panaszsózat bántja nagy álmaikat!

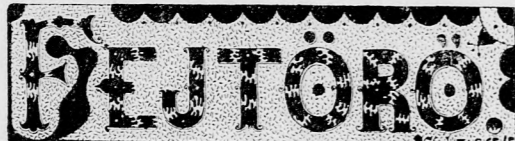
A nagyszámban egybegyűlt közönség nevében Szabó István dr. köszöntötte a látogatókat, kik menten rágyújtottak a Himnuszra. Landgraf József VI. o. t. alkalmi költeményt szavalt, Barta Lajos maturáns szép emlékbeszédet mondott Zrínyiről és az elesett hősről, Fischer Sándor maturáns Gallovich János tanárnak ez alkalomra költött ünnepi ódáját adta elő, majd maga Gallovich tanár szónokolt hatásosan, hazafiságra buzdítólag. Az énekkar elzengette erre a Király-himnuszt, mire elhelyezték a szobron a hatalmas babékoszorút: «A pécsi főreáliskolai tanulók a szigeti hősök emlékének.» Szigetnek «düledék várába» vonult aztán a lelkes ifjúság, ráemlékezve a mult dicsőségére... A várban Simon Béla tanár helyszíni előadást tartott Szigetnek egykori állásáról és Zrínyi Miklós utolsó kirohanásáról. A vár megtekintése után a kath. templomba mentek, hol gyönyörködtek a mennyezet remek festményeiben. A lelkesedés és tanulmány után a jelenre «ébredtek» a diákok az «Olvasó-egylet» kerthelyiségében, hol a szigetvári közönség szeretetreméltó vendégfogadást készített

nekik. Zengett a zene, ének, járta a táncz, de ezúttal nem «kivilágos kivirradtig», hanem csak délután négy óráig, mert a kéréllhetetlen gőzös nem várat magára. Szívükben szép emlékekkel, ajkaikon hazafias nótákkal zónáztak tehát vissza Pécsre a derék diákok.

Krüger Viktornak, a nagyváradi áll. főreál igazgatójának, a neves fizikusnak negyedszázados tanárkodását meleg, bensőséges módon ünnepelte az intézeti ifjúság e hó 22-én. Az ifjak elénekeltek a Hymnuszt, aztán Madaras Elek tanár meglátó beszédében köszöntötte a jubilálót, kifejtve, hogy a mily küzdelmes a tanári pálya, ép oly megnyugtató. Krüger igazgató elérékenyülten csak arra kérte a tanári kart, legyen továbbat is segítségére munkájában. A nagy diákok nevében Müller Emil VIII. o. t., a kicsinyek nevében Andor Elek I. o. t. intézett beszédet az ünnepelthez.

A szegedi főgimnázium önképzőköre május 21-én tartotta zárógyűlését, melyet nagyon megrövidített az intézet felett lebegő gyász. (Frank Ferencnek, a kegyesrend érdemes főnökének hirtelen jött halála.) Kihirdették a pályadolgozatok eredményét, melyek eme tételeket ölelték fel: «Miért kötelességünk hitünkhöz ragaszkodni?»; «A hazafias érzés jellemző sajátosságai Vörösmarty, Petőfi, Arany és Tompa költeményeiben»; «Vörösmarty «Eger»-je a hazafiúi erények szempontjából»; «Arany és Goethe mint balladaköltők»; «Horatius erkölcsi és életnézetei»; «A görög történetírás története»; «Magyarország hatása az európai államokra az Árpád-ház kihaltáig»; «A légkör víztüneteményei». A jelentésből kitűnt, hogy a pályázók 16 jutalmat nyertek; legtöbbet Martini Lajos, Szárnyas Kálmán és Traum Péter VIII. osztályú tanulók. Ezzel aztán rítetett a zárókó a szegedi gimnázium önképzőkörének ez idei működésére, melyről e rovatban oly gyakran volt alkalmunk beszélni.

A szamosújvári áll. főgimnázium önképzőköre szintén befejezte esztendei pályáját. Végbement a szokásos versenyszaválás, melyben komoly költeményrel Máthé Gyula VIII. o. t. (Ábrányi Emil: «Keresem az Istent»), víg költeményrel Sófalvi Zsombor VIII. oszt. t. győzött Kürthy Emilnek «A komikus» című monológiát adván elő. A három pályatételre tíz mű érkezett be; a «Bajza, mint kritikus» díját Porde Gyula VIII. oszt. tan. nyerte el, Papp Gyula VIII. oszt. tan. költeményeiret kapott jutalmat, míg a «Buda halála nyelve nyelvtani szempontból» tétel jutalomdíja nem volt kiadható.

Jellege: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csizsár József

Számtani kérdés:

Egy szántóföld hossza kétszer akkora, mint szélessége. Egy másik szántóföld, mely 50 méterrel hosszabb és 10 méterrel szélesebb, 6800 négyzetméterrel nagyobb területű. Mekkora a hossza és szélessége egyiknek-egyiknek?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve Spanyolország azon terméke, a tartományának, a mely a Sierra Morena és a Földközi-tenger között terül el? Olajfa, gesztenye, déligyümölcs s örökzöld tölgyek mellett terem a gabona, czukornád és pamut. A mórok alatt különösen virágzott.

Történelmi kérdés:

Mi a neve azon humanista írónak, a ki II. Lajos királynak nevelője volt? Magyarországon már a XV. század végén megfordult; 1058-ban II. Ulászló gyermekei nevelőjéül hívta, minek folytán állandóan hazánkban telepedett meg. Váci, később pozsonyi prépost lett; 1522-ben győri püspökké nevezetett ki. Megfejtési határidő június 11.

A 21. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: A tört. Földrajzi kérdés: Bachna-patak. Történelmi kérdés: Hofer András, Mantuában lőtték föbe. Természettudományi kérdés: A vesszős fagyal (ligustrum vulgare). Képrejtvény: Abruclánya.

Helysesen fejtették meg: Halmi Gyula, Stern Béla, Lukhaub Gyula, Gerstlauer Albert, ifj. Sükei Antal, Fábian József és Gáspár, Benisch Arthur, Giczey Lajos, Krumm Ödön, Gretzmacher Dezső, Eisler József és Alfréd, Hübnér János, Havas Gyula, Gránitz Géza, Herresbacher Dénes, Wermes Pál, Buzáth Jenő, Stodola József, Kurecz Ede, Knapp Gusztáv, Lichtenstern Béla, Mikó József, Fischer Ernő, Lányi János, Kállai Béla, Blumschein Henrik, Török Andor, Hodács Agost, Rosenfeld Richard, Kurimay Mihály, Vértes József, Horváth Dezső, Andriška Emil, Wollner Ernő, Szécskay Dezső, Beck István és Pál, Pintér Miksa, Benedek István, Böhm Gyula, Schwarcz Dávid, Reisz Lipót, Strausz Andor, Schmid Károly, Alliquander Ödön, Reiser Sándor, Grimm Aladár, Kárász Géza, Miróczky Arpad, Teesz Lajos, Puskás Endre, Kepes Olivér, Kovács Lajos, Róth Béla, Zelnik István, Wagner Rezső, Techet Károly, Péter Károly, Fiedler Kálmán, Bátori Oszkár, Tománóczy József, Finály Arpad, Kirchner Gyula, Blum Rezső, Schlesinger Ferencz, Farkas Tivadar, Slákovits Gergely.

A kitűzött jutalmat, a «Külföldi lant» (magyar költők műfordításai) című kötetet Puskás Endre unitarius főgimn. VI. oszt. tan. nyerte el Kolozvárt.

SZERKESZTŐI TELEFON.

K. E. A gimnázium V-ik osztályát azért mondják nehéznek, mert a felsőgimnázium alaplépcsője, hol a «magasabb szellem» légkörébe jut a tanuló. Ez a «nehézség» különben csak mondvaesinált dolog. Minden osztály a tanításnak egy-egy lépcsőfoka; e lépcsőfokok nem állanak oly ijesztő magasságban egymás fölött, hogy az igyekvő diák serény lábával föl nem hághatna rajtuk. — T. S. Nagykőrös. Úgy látszik, feleletünket félreértette. Gallieizmus = francziás szófűzés, francziás mondatfordulat a magyar stílusban, mely szintűgy ellensége a magyarosságnak, mint a latinizmus, graecizmus vagy germanizmus. — 1943. sz. előfizető. Költeménye, melyet szomorú véget ért unokatestvérének halálára írt, valóban mély érzést és fájdalmat tükrözött; ánde annyi benne a kifejezési és verselési hiba, hogy legjobb akaratunk mellett sem hozhatjuk. Ezzel korántsem akarjuk magát büsíteni; higgye meg, szívének mély érzelmével jobban és szebben adózik a kegyeletnek, mint gyöngé költeményével. — G. E. Nagykikinda. A jég azért uszik a vizen, mert fajsúlya kisebb a vízénél. — Napoleon. Bizony a szerkesztésnek bokros és sokoldalú munkájában mi sem eshetik meg könnyebben, mint hogy egy szimpla V helyett egy dupla W szalad ki az ember tollából. A kezdő író persze berzenkedik ezért, ám azt nem gondolja meg, hogy az olvasóra nézve tökéletesen mindegy, vajjon V vagy W van-e kanyarítva olvasmánya alá. E részben tehát pax nobiscum! A másik szóbanforgó elbeszélés oly gyengén volt áttitelve, hogy ki kellett osztani egy munkatársunknak újból lefordítás végett s így névtelenül jelenik majd meg. Ezen rövidségéért vigasztalódjék azzal, hogy mostani pályázatunk öné nézve kedvezően ütött ki. — A többi kérdésre a jövő számban feleltünk.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D: RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnásiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

A MI ÜNNEPÜNK.

Szívükből fakadó örömmel valljuk a magunkénak. Hetek hosszat fáradoztunk a «kis esemete» dajkálásán és ime, «a kisedd makk merész sudárba szökken».

A ki látta június 8-ikának délutánján az Arany-szobor elé felvonuló diákság hatalmas phalanxját, a ki végighallgatta az ott elmondott beszédeket és szavakat, a ki megfigyelte azt a hevülő lelkesedést, mely félre nem ismerhetően lobogott az arcokon és szemekben, az minden bizonynyal elmondhatta: «Derék ifjúság, mely így áldozik nagyjaink emlékének!»

Szent igaz ez. Első sorban az ifjúság az, mely belátja agyával, de még inkább megérzi szívével, hogy nagyjaink kultusza azon erő-hatalom, mely nemzeti műveltünkben éleszt és fegyverez, ezen a földön megállandósít bennünket. Ámde mink egyéb felőlő szempontokat is látunk a június 8-iki koszorú-ünnep egyszerű tényében, melyeket mások elől tán elfödöz a külsőségek halmaza.

Ámde mi előlünk nem! Megfeszített és aggódó szemmel figyeltünk, hogy nekünk immár szívünk-höz nőtt ünnepünkben föl lássuk villanni azt a sugarat, melynek ott rezgése az egész szemei magaslatra emeli, nagy jelentőséggel ruhazza föl.

Azt hisszük, hogy mindenki, a ki csak lapunkat ismeri, megértette annak célját. Megérthette, mert e cél nem kell gondolkozással kihüvelyezni: ragyogó határozottsággal kifejeződik az minden, de minden egyes számában. Mi szakítottunk azzal az eltévesztett iránynyal, a mely merőben szórakoztató olvasmányokkal kívánja traktálni az ifjakat. Ez az irány igen tetszetős és nem valami veszélyes volt. Hanem hát ez a cél nem oly természetű, hogy rajta kellene megfordul-

nia egy ifjúsági lap létezésének vagy nemlétezésének. Az ifjúság szelleméhez szólni, irányokat tűzni elébe, ambícióját tüzelni, önmunkásságra nevelni, egyre a jövő képét ragyogtatva előtte: ezen kell sarkallania egy ifjúsági lap feladatának mindent megelőzőleg — és ez a Tanulók Lapjának hitvallása! Ennek a feladatnak részei pedig esz-közök annak a valaminek megteremtésére, melynek körvonalai most még csak sejtelmesen bontakoznak ki a semmiségből. Sejtelmesen, de tényleg bontakoznak! Ünnepeinken a mi figyelő szemünk tanuja volt ennek a bontakozásnak.

Mi ez a rejtelmes valami, melynek eddig hire-hamva se volt? Kimondjuk, nem kerülgetve: Az ifjúsági közélet. Félre ne értessünk! Mi az «ifjúsági közélet» fogalmából elvonunk minden «politikai» elemet, nem testületi szervezkedést szorgalmazunk, hanem szellemi kontaktust, mely összeköttetésbe hozná az ország ifjúságának legkülönbözőbb részeit. Mi a mostani állapot? Képzeltetlen szakadozottság: még egy városban levő intézetek élete is bámulatos bellerjességet mutat, egyik nem törődik a másikkal és az összességnek képe olyan, mint apró, egymástól elkülönített szigetecské az áradatban.

Ennek az állapotnak vége kell hogy szakadjon: miképpen, mily eszközökkel, az részleteiben még előttünk is ismeretlen, ám a június 8-iki Arany-ünnepély kitünő módnak bizonyult.

Ezen a napon az ország ifjúságának szemereánk szegeződött, a fővárosi diákság egymástól elszakadozott tagjait egy testté egyesítettük a közös munka, a közös vállalkozás nemes jelében; az egy időben velünk ünneplő löcsei ifjúság — mely köszöntő táviratában testvéreinek szölitotta a fővárosi tanuló-népet — mintegy láthatatlan villanyszálakkal volt hozzánk forradva.